

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: קיץ תשס"ה, 2005
 מספר השאלון: 211,011108

עברית:

לשון, הבנה והבעה

שאלון ב'

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – הבנה והבעה	–	50 נקודות
חלק א: הבנה (20 נקודות)	}	
חלק ב: הבעה (20 נקודות)		
חלק ג: טקסטים מן המקורות (10 נקודות)		
פרק שני – תחביר	–	25 נקודות
פרק שלישי – מערכת הצורות	–	25 נקודות
סה"כ	–	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראה מיוחדת: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות לפי ההוראות בפרקים שאחריו.

עצרו את המהפכה

(מעובד על פי מאמר מאת גבי וימן*, פנים, גיליון 15, חורף 2000)

- פסקה א
- ההיסטוריה האנושית מציינת כמה מהפכות תקשורתיות שעיצבו את פניה של החברה והשפיעו רבות על משטרים ועל תרבויות. כל המהפכות התקשורתיות אירעו לפני צמיחתו של מחקר מדעי. המהפכה הראשונה, התפתחות הכתב מסמלים וציורים, התרחשה אלפי שנים לפני שנפתחה אוניברסיטה כלשהי. המהפכה השנייה, מהפכת הדפוס, אירעה מאות שנים לפני שקמו חוקרי תקשורת ומחלקות לתקשורת. ואפילו המהפכה השלישית, הופעת השידור האלקטרוני (רדיו וטלוויזיה), הקדימה במאה שנים בערך את המחקר בתחום זה. לכן שלוש המהפכות התקשורתיות החשובות ביותר נחקרו רק בדיעבד, לחוקרים לא הייתה אפשרות להתערב בתהליכים, לתעל את כיוון השינויים ואת השפעתם.
- פסקה ב 10
- ואולם המהפכה החדשה, זו של הופעת תקשורת באמצעות מחשב, דהיינו של האינטרנט, וכל הכרוך בו, מדואר אלקטרוני ועד עיתונות מקוונת, מתרחשת מול עינינו, בזמן אמת. להבדיל מקודמותיה, המהפכה התקשורתית החדשה מעניקה לחוקרי התקשורת הזדמנות פז לבדוק את תהליכי השינוי בעודם מתרחשים, לעקוב on-line אחר השפעותיהם, ולהציע דרכים לניתוב המהפכה הזאת למסלולים מועילים יותר, תוך מזעור נזקים אפשריים.
- פסקה ג 15
- למרבה הצער, הזדמנות זו מוחמצת. יש מעט מאוד מחקר יישומי בנוגע לקשר בין מדיניות חברתית לאינטרנט. יתר על כן, המחקר שנעשה בתחום זה מתמקד רובו ככולו בפוטנציאל החיובי של מהפכת האינטרנט, ומתעלם מנזקים אפשריים ומסכנות מאיימות שצופנת בחובה מהפכה זו.
- פסקה ד 20
- מה מסביר את מיעוט המחקר המכוון לטווח ארוך, ובמיוחד את זה העשוי לחשוף מגרעות וסכנות של מהפכת האינטרנט?
- פסקה ה
- הסבר ראשון – המהפכה מהירה מדי, מה שמקשה על חוקרים להיערך למחקר, לבצע אותו ולנתח את ממצאיו, ועד שיעשו זאת התיישנה המציאות. בתחום זה של תקשורת ממוחשבת השינויים הם כמעט בקצב יומי: שלשום היה זה מסחר אלקטרוני, אתמול – למידה מרחוק באמצעות האינטרנט, היום – חיים בקהילה וירטואלית, ומחר – הצבעה פוליטית מקוונת. שינויים מהירים, דינמיים מקשים על מי שמנסה לבצע מחקרים בעלי ערך לטווח ארוך.

* גבי וימן הוא ראש החוג לתקשורת באוניברסיטת חיפה.

- פסקה ו הסבר שני הוא הכסף ולאן הוא הולך. מחקרים חברתיים מצריכים מימון רב. חקר האינטרנט ממומן היום בעיקר בידי גופים המתעלים את המחקר לכיוון של יישומים: כיצד לנצל את המדיום החדש כדי למכור יותר, להרוויח יותר, להתעצם. גופים אלו אינם מתעניינים בנזקים חברתיים או חינוכיים, במדיניות חברתית ארוכת טווח או בהשפעות תרבותיות. הם מנתבים את החוקרים וממצאיהם אל האור, ולא אל הצללים המאיימים.
- פסקה ז הסבר שלישי נובע מן העובדה שקל יותר לעסוק במחקר לטווח קצר. רוב המחקרים פונים לטווח הקצר וממוקדים בהיבטים מצומצמים. חוקרים המתעמקים במחקר לטווח ארוך צריכים להשקיע הרבה יותר זמן, משאבים וסבלנות, ולא רבים החוקרים המצוידים באלה.
- פסקה ח השוואה אחת, לא לגמרי הוגנת, יכולה להמחיש את הסכנות במיעוט המחקרים לטווח ארוך. עד לפני שנים ספורות היו נזקיו ההרסניים של עישון סיגריות בגדר השערות בלתי מבוססות. גם כאן גורמים אינטרסנטיים, בעיקר תעשיית הטבק ומוצריו, ידעו לבלום מחקרים שהזיקו לאינטרסים שלהם, ולתמוך במחקרים שטענו כי העישון תורם לשיפור הריכוז, להרפיית מתחים ולהרזיה. ואכן חוקרים היססו לצאת למחקרי ארוך קשים. וכך מדי שנה מתו מאות אלפי אנשים מנזקי העישון, בעוד המחקר בתחום מתנהל באטיות ובכבדות. גם למהפכת האינטרנט יש צללים קודרים ומאיימים, ורק מיעוטם נחקר.
- פסקה ט מקצת מפגעי האינטרנט כבר ידועים, והם כוללים רק את הקיצוניים שבנזקים האפשריים של מדיום זה: חשיפה לפורנוגרפיה ולסטיות; מרמה וגנבה של כסף, של ידע ושל חומר סודי; זיוף כרטיסי אשראי; הסתה לגזענות, הסתה דתית, הסתה פוליטית; פגיעות בזכויות יוצרים ובקניין רוחני על ידי העתקה והפצה של יצירות; וכן טרור באמצעות אינטרנט, המושג על ידי פריצה לאתרי אינטרנט של בנקים, צבא וממשל.
- פסקה י ואולם העניין התקשורתי בנזקים הקיצוניים האלה מסתיר סכנות ואיומים דרמטיים פחות, אך בעלי השפעה נרחבת יותר. אחד האיומים החריפים ביותר של מהפכת האינטרנט הוא הרחבת פערים חברתיים. מהפכת האינטרנט אינה חלה על כולם, אינה פותחת חלונות של הזדמנות שווה לכולם, ועלולה להוליך לפערי ענק בין אומות ובין שכבות חברתיות. מהפכה זו מותנית בנגישות לאמצעי מחשוב, בידע הדרוש להפעלתם וביכולת כלכלית לרכוש את מוצרי המהפכה ואת השירותים הנלווים להם. היכולות האלה נפוצות בחברות מסוימות וחסרות בחברות אחרות, ומכאן הסכנה של פער הידע. יש הטוענים כי העולם השלישי, המתפתח, יתרחק עתה עוד יותר מהעולם המפותח, כי לא יוכל להדביק את המהפכה ויישאר הרחק מאחור.
- פסקה יא התוצאה עלולה להיות שונה מאוד מהחזון האופטימי ששיווקו לנו נביאי המהפכה. הם דיברו על גישה פתוחה לכול אל מקורות הידע, על השכלה לכול, על צמצום פערים עד לביטולם. אך המציאות מוכיחה את ההפך. פערי הידע לא רק שלא קטנו, הם אף התרחבו. הנשיא האמריקני, ביל קלינטון, שהבין את הסכנה, ניסה באופן נואש לפתור את הבעיה בעזרת ציודם של בתי הספר באזורים עניים במחשבים, והספקת מחשבים פרטיים חינם לשכבות מצוקה. הפרויקט נכשל בין השאר משום שהוא התעלם מהתנאים ההכרחיים לקליטת המהפכה, כמו ידיעה טובה באנגלית, והצורך במסגרות מלוות ומסייעות להטמעת האינטרנט.

פסקה יב 65 יהיו מי שיטענו נגדי, ובמידה רבה של היגיון, כי אני מתעלם מהתועלות הרבות שמביאה מהפכת האינטרנט. הם ימהרו לציין את העושר במקורות המידע, ההתחברות המהירה לכל ארכיון וספרייה בעולם. הם ידגישו את השילוב בין טקסטים, תמונות וסרטים, הם יסבירו כי אין גבול ליכולתה של תקשורת המחשבים מבחינת האינטראקטיביות, המהירות וההיקף. אני מקל ראש בכל אלה, ואני מכיר בחשיבותם של ההיבטים החיוביים, ואולם ההתפעמות מיתרונות האינטרנט אינה צריכה לסנוור אותנו עד כדי עיוורון מוחלט מפני נזקיו האפשריים.

פסקה יג זהו האתגר האמיתי של מחקר התקשורת: ללוות מהפכה תקשורתית בעודה מתרחשת. זהו אתגר עצום, לא רק של לימוד ומעקב, אלא גם של התערבות ושל תיעול השינויים. אך כאשר מימון למחקרי מדיניות אינו בנמצא, כאשר חוקרים רותמים עצמם לעגלות המשופעות כל טוב של תעשיות ה"סֵטְרֵט-אָפּ", קשה להאמין כי נתמודד עם האתגר. אל תעצרו את המהפכה, אבל חבל שהיא מתנהלת בלעדינו.

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה שלושה חלקים: הבנה, הבעה, טקסטים מן המקורות.

ענה על השאלות לפי ההוראות בכל חלק.

חלק א: הבנה (20 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-6, על פי המאמר (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

1. במה שונה מהפכת האינטרנט משלוש המהפכות התקשורתיות שקדמו לה, לדברי הכותב?
(2 נקודות)

2. "השוואה אחת, לא לגמרי הוגנת,..." (שורה 36).

א. פֶּרֶט שְׁתֵּי נקודות דמיון בהשוואה בין מהפכת האינטרנט ובין תופעת העישון.

(2 נקודות)

ב. מה יכולה להיות הסיבה לכך שההשוואה בין האינטרנט לעישון אינה הוגנת?

(נקודה אחת)

ג. מהו התפקיד הרטורי של ההקבלה בין האינטרנט לעישון במאמר? (נקודה אחת)

3. א. לדעת המחבר, הנזקים האפשריים של האינטרנט המתוארים בפסקה ט שונים

מהנזקים המתוארים בפסקה י. ציין שני הבדלים. (2 נקודות)

ב. מהי הבעיה שהנשיא ביל קלינטון חיפש לה פתרון? (2 נקודות)

4. יש הטוענים נגד הכותב כי הוא "מתעלם מהתועלות הרבות שמביאה מהפכת האינטרנט".

(על פי שורות 65-66)

הבא שלוש ראיות מהמאמר היכולות לתמוך בטענה זו.

תוכל להביא ראיות מהתוכן, מאופן הכתיבה או משניהם. (3 נקודות)

5. מהי הטענה המרכזית של כותב המאמר?

העתק למחברתך את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

א. מחקרים מדעיים בתחום האינטרנט נערכים בדרך כלל לטווח ארוך.

ב. מחקרים מדעיים בודקים את הנזקים האפשריים בתחום האינטרנט.

ג. יש לערוך מחקרים לטווח ארוך כדי ללמוד על יתרונותיו של האינטרנט.

ד. יש לערוך מחקרים לטווח ארוך כדי לצמצם את נזקיו האפשריים של האינטרנט.

6. "אל תעצרו את המהפכה, אבל חבל שהיא מתנהלת בלעדיו" (שורות 75-76)

למי מכיון השימוש בגוף ראשון במילה "בלעדיו" ?

העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

א. כלל משתמשי האינטרנט

ב. חוקרי התקשורת

ג. מפתחי טכנולוגיית האינטרנט

ד. אזרחי ישראל

בסס את תשובתך. (3 נקודות)

חלק ב: הבעה (20 נקודות)

בחר באחד מהנושאים 7 או 8, וכתוב מאמר טיעון בהיקף של עמוד עד עמוד וחצי, על פי ההנחיות.

7. השפעת האינטרנט

האינטרנט משפיע לחיוב ולשלילה על תחומים רבים בחיינו (כגון חינוך, חברה, חיי יום-יום). כתוב מאמר, ובו תאר את ההשפעות החיוביות והשליליות של האינטרנט בתחום אחד (או יותר), והצע דרכים לצמצום ההשפעות השליליות.

8. פערים חברתיים

בישראל יש פערים חברתיים בין קבוצות שונות באוכלוסייה (כגון עניים-עשירים, עולים-ותיקים), ויש הטוענים שלא נעשה מספיק כדי לצמצם אותם. כתוב מאמר, ובו תאר את הבעיה, הסבר את גורמיה, והצע דרכים להתמודדות עמה. בסס את דבריך על דוגמאות.

חלק ג: טקסטים מן המקורות (10 נקודות)

ענה על שאלה 9.

9. קרא את ארבעת הפסוקים ב-ה שלפניך מויקרא כה, וענה על כל הסעיפים א-ה שאחריהם.

פסוק ב: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תֵבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשַׁבְתָּה הָאָרֶץ שַׁבַּת לַה'.

פסוק ג: שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרֶמֶךְ וְאִסַּפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ.

פסוק ד: וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִית שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שַׁבַּת לַה' שְׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכֶרֶמֶךְ לֹא תִזְמַר.

פסוק ה: אֶת סְפִיחַ קִצְרֶךְ לֹא תִקְצֹר וְאֶת עֲנָבֵי נִזְרֶךְ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ.

א. "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תֵבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם".

המר את החלקים המסומנים בפסוק בקו במילים או בצירופים המתאימים ללשון העברית בת-ימינו. (2 נקודות)

ב. בפסוק ב יש מילים שבהן לא נכתבו אמות קריאה על פי הכתיב הדקדוקי. ציין שתיים מהן. (2 נקודות)

ג. מהו הקשר הלוגי בין פסוק ג לפסוק ד?

העתק **למחברתך** את התשובה הנכונה.

(1) קשר של ניגוד

(2) קשר של הכללה ופירוט

(3) קשר של סיבה ותוצאה

(4) קשר של הבהרה

(2 נקודות)

ד. פסוק ג: שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך ואספת את תבואתה.

פסוק ד: ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ... שדך לא תזרע וכרמך

לא תזמר.

העתק **למחברתך** את המשפט שהנאמר בו נכון.

(1) הפעלים המודגשים בפסוק ג מציינים פעולות שהן חובה.

(2) הפעלים המודגשים בפסוק ד מציינים פעולות שהן חובה.

(3) הפעלים המודגשים בפסוק ד מציינים פעולות שהן רשות.

(4) כל הפעלים המודגשים בפסוקים ג-ד מציינים פעולות שהן חובה.

(2 נקודות)

ה. (1) מהי המשמעות המשותפת למילים: אָסִיף, בָּצִיר, קָצִיר ? (נקודה אחת)

(2) לפניך ארבע מילים: מָסִיק, חָצִיר, שָׁמִיר, תָּמִיר.

איזו מבין המילים האלה היא באותה משמעות של המילים בתת-סעיף (1)?

(נקודה אחת)

פרק שני – תחביר (25 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 10-14.

10. לפניך שלושה משפטים III-I, על פי פסקה א במאמר.

I. **המהפכה הראשונה, התפתחות הכתב מסמלים וציורים, התרחשה לפני שנפתחה אוניברסיטה כלשהי.**

II. **המהפכה השנייה, מהפכת הדפוס, אירעה לפני שקמו חוקרי תקשורת ומחלקות לתקשורת.**

III. **המהפכה השלישית, הופעת השידור האלקטרוני (רדיו וטלוויזיה), הקדימה במאה שנים את המחקר בתחום זה.**

א. מהו התפקיד התחבירי המשותף לשלושת החלקים המודגשים בקו במשפטים אלה? מהי מטרת השימוש בחלק תחבירי זה? (2 נקודות)

ב. העתק למחברתך את שלושת המשפטים III-I בלי החלקים המודגשים בקו, וענה על הסעיפים (1)-(2).

(1) איזה מבין שלושת המשפטים III-I שהעתקת הוא משפט פשוט? נתח אותו ניתוח תחבירי מלא. (4 נקודות)

(2) בשני המשפטים האחרים:

תחם את הפסוקיות, וציין את תפקידן התחבירי המשותף. (2 נקודות)

11. **מהפכה זו מותנית בנגישות לאמצעי מחשוב, בידע להפעלתם וביכולת כלכלית.**

א. מהו התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט? (2 נקודות)

ב. כתוב את המשפט מחדש על ידי הפיכת הפועל שבו לשם עצם.

מהו התפקיד התחבירי של החלק הכולל במשפט שניסחת? (3 נקודות)

12. לפניך שני משפטים מורכבים II-I (על פי פסקה יא).

I. הנשיא האמריקני, ביל קלינטון, שהבין את הסכנה, ניסה לפתור את הבעיה בעזרת

ציודם של בתי הספר באזורים עניים במחשבים.

II. הפרויקט נכשל, משום שהוא התעלם מהתנאים ההכרחיים לקליטת המהפכה.

א. ציין את תפקיד הפסוקית בכל משפט. (2 נקודות)

ב. נסח כל משפט כמשפט איחוי (מחובר) בקשר לוגי של סיבה ותוצאה. (4 נקודות)

13. לפניך משפט מורכב (על פי פסקה יב).

יהיו מי שיטענו נגדי שאני מתעלם מהתועלות הרבות שמביאה מהפכת האינטרנט.

לפניך שלוש הצעות לתחימת המשפט.

(1) יהיו מי שיטענו נגדי שאני מתעלם מהתועלות הרבות שמביאה מהפכת האינטרנט.

(2) יהיו מי שיטענו נגדי שאני מתעלם מהתועלות הרבות שמביאה מהפכת האינטרנט.

(3) יהיו מי שיטענו נגדי שאני מתעלם מהתועלות הרבות שמביאה מהפכת האינטרנט.

העתק למחברתך את התחימה הנכונה, וציין מהו התפקיד התחבירי של כל פסוקית.

(4 נקודות)

14. במשפט שלפניך חל שיבוש. כתוב במחברתך את המשפט בצורתו המתוקנת, והסבר את התיקון.

המהפכות התקשורתיות עיצבו והשפיעו על משטרים ועל תרבויות. (2 נקודות)

פרק שלישי – מערכת הצורות (25 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע שאלות: על שאלה 15 (חובה) ועל שלוש מהשאלות 16-21 (שאלות בחירה).

שאלת חובה (7 נקודות)

15. לפניך שבע קבוצות מילים א-ז.

מכל קבוצה העתק למחברתך את המילה היוצאת דופן מבחינת השורש, וכתוב מהו השורש שלה.

- א. נְפוֹץ, תְּפוּצָה, פְּצוּי
- ב. מְמַחֵשֵׁב, מְחַשֵּׁב, מְתַחֵשֵׁב
- ג. מְקַל, קְלוּי, קָלְלָה
- ד. מְתַנֵּית, מְתַנֶּה, תְּנַאי
- ה. מְעַלֵּת, מוֹעִיל, תּוֹעֵלֶת
- ו. מְקַשֵּׂה, קְשִׁיָּה, מְקַשֵּׂ
- ז. מְצוּקָה, מְצַקֵּת, יְצָקוּ

שאלות בחירה (18 נקודות)

לפניך שש שאלות: שלוש שאלות מתחום הפועל (שאלות 16-18), ושלוש שאלות מתחום השם (שאלות 19-21).

עליך לענות על שלוש שאלות בלבד. תוכל לבחור את השאלות מתחום הפועל, מתחום השם או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

הפועל

16. בשלושת המשפטים שלפניך יש פועל מודגש.

- מהפכת האינטרנט אינה חִלָּה על כולם. (שורה 50 במאמר)
- עדיין לא הִחִילו את המהפכה על כל השכבות בציבור.
- רק כך נְחוּלֵל את השינוי החברתי.

- א. מהו השורש המשותף לשלושת הפעלים המודגשים? (נקודה אחת)
- ב. העתק למחברתך את שלושת הפעלים, וציין מהו הבניין של כל פועל מודגש. (2 נקודות)
- ג. הטה את הפעלים המודגשים לפי ההוראות שלפניך:
 - (1) את הפועל חִלָּה הטה לפועל מאותו שורש, באותו בניין, באותו גוף, בזמן עתיד.
 - (2) את הפועל הִחִילו הטה לפועל מאותו שורש, באותו בניין, באותו גוף, בזמן עתיד.
 - (3) את הפועל נְחוּלֵל הטה לפועל מאותו שורש, באותו בניין, באותו גוף, בזמן עבר.

/המשך בעמוד 11/

17. א. לפניך ארבעה משפטים.

— המציאות התישנה. (על פי שורה 23 במאמר)

— התינוק רצה לישון.

— התינוק ישן.

— תרגום מישן.

(1) מהו השורש המשותף לארבעת הפעלים המודגשים? (נקודה אחת)

(2) העתק למחברתך את ארבעת הפעלים, וציין מהו הבניין של כל פועל. (2 נקודות)

(3) מיין את ארבעת הפעלים לשתי קבוצות, על פי משמעותם. (נקודה אחת)

ב. יין ישן נושן.

מהו הבניין של צורת הבינוני נושן? (נקודה אחת)

ג. במשפט שלפניך, בחר בצורת הפועל הנכונה והעתק אותה למחברתך.

— הלילה אני אישן / ישן אצל חברה מהכיתה. (נקודה אחת)

18. א. מְמַמְּנִים, מְשׁוֹקִים

(1) בשני הפעלים האלה השורש נוצר באותה דרך. מהי. (נקודה אחת)

(2) בחר בפועל אחד מביניהם והסבר את דרך ההיווצרות של השורש שלו. (2 נקודות)

ב. המחקר ... מְתַמְּקָד (שורה 17 במאמר); הפסטיבל הזה מְמַסְחָר.

(1) בשני הפעלים האלה השורש נוצר באותה דרך. מהי? (נקודה אחת)

(2) בחר בפועל אחד מביניהם והסבר את דרך ההיווצרות של השורש שלו. (2 נקודות)

השם

19. א. הַשְׁנֹאָה, הַרְפָּיָה, הַמְצָאָה, הַרְזָיָה

(1) ציין את המשקל המשותף לארבעת השמות האלה ואת משמעותו. (נקודה אחת)

(2) איזה שם יוצא דופן מבחינת הגזרה?

כתוב מהי הגזרה שלו, ומה הגזרה המשותפת לשמות האחרים.

(3 נקודות)

ב. "...ההתחברות המהירה לכל ארכיון וספרייה בעולם." (שורות 66-67 במאמר)

באיזה מארבעת השמות האלה משמעות הצורן הסופי זהה למשמעות הצורן הסופי

במילה ספרייה?

שְׂכַמְיָה, סְפָרְיָה, תְּקִלִּיטָיָה, שְׂקִדָּיָה (נקודה אחת)

ג. במשפט שלפניך, בחר בצורה הנכונה של שם העצם והעתק אותה למחברתך (כולל ניקוד).

באזורים עניים סיפקה הממשלה מְחַשֵּׁב / מְחַשֵּׁב פרטי חינם לכל ילד.

(נקודה אחת)

/המשך בעמוד 12/

20. א. הגיון, עשון, קנן

(1) באיזה משלושת השמות הנו"ן היא שורשית? (נקודה אחת)

(2) מהו השורש של כל אחד מהשמות האחרים? (נקודה אחת)

ב. מדיני, הרסני, רוחני

(1) מה משותף לשלושת השמות מבחינת המשמעות? (נקודה אחת)

(2) באיזה משלושת השמות הנו"ן היא חלק מהשורש? (נקודה אחת)

ג. עתונות (שורה 11 במאמר)

הסבר את דרך התצורה (שני שלבים) של המילה עתונות, וציין את משמעות הצורן בכל שלב. (2 נקודות)

21. א. האקדמיה ללשון העברית קבעה מילים עבריות במקום מילים לועזיות:

מְרֻשָּׁתָת – רשת גלובלית כגון אינטרנט

מְסָרוֹן – SMS = Short Message Service

חברת הַזֵּינֵק – חברת סְטְרֵט-אָפּ

העתק למחברתך את שלושת השמות המודגשים, וציין את דרך התצורה של כל אחד מהם. (3 נקודות)

ב. המילה תְּקַלִּיטוֹר נקבעה כמילה העברית למילה "דיסק".

הסבר את דרך התצורה של המילה תְּקַלִּיטוֹר. (נקודה אחת)

ג. "מהפכה זו מותנית בנגישות לאמצעי מחשוב" (שורה 52 במאמר).

המילה נְגִישוּת נוצרה מבסיס וצורן סופי.

ציין מהי משמעות המשקל של הבסיס, ומהי משמעות הצורן הסופי. (2 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט